

Sygn. akt II AKa 256/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Paweł Rysiński

Sędziowie: SA – Dorota Tyrała (spr.)

SO (del.) – Agnieszka Domańska

Protokolant: sekr. sąd. – Olaf Artymiuk

przy udziale prokuratora Anny Adamiak

po rozpoznaniu w dniu 22 grudnia 2017 r. sprawy:

1) *G. G.*

syna R. i W. d. W.,

urodz. (...) w W.,

oskarżonego z art. 158 §1 k.k. w zw. z art. 158§3 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k.

2) *P. P.*

syna G. i H. z d. A.

urodz. (...) w W.

oskarżonego z art. 158§1 k.k. w zw. z art. 158§3 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 31 marca 2017 roku, sygn. akt VIII K 149/16

I. zmienia wyrok w zaskarżonej części w ten sposób, że podwyższa orzeczoną wobec oskarżonego G. G. karę do 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności, zaś wobec oskarżonego P. P. do 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności;

II. w pozostałej zaskarżonej części tenże wyrok utrzymuje w mocy;

III. na podstawie art. 63§1 k.k. na poczet orzeczonych wobec oskarżonych kar pozbawienia wolności zalicza okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie oskarżonego G. G. od dnia 16 grudnia 2015 roku do dnia 2 grudnia 2016 roku, zaś oskarżonego P. P. od dnia 11 grudnia 2015 roku do dnia 25 października 2016 roku;

IV. zwalnia oskarżonych od kosztów sądowych za obie instancje, wydatkami obciążając Skarb Państwa;

V. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. W. O. i adw. M. B. – Kancelarie Adwokackie w W. – kwoty po 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych – zawierające 23 % VAT – z tytułu niepłaconej pomocy prawnej udzielonej odpowiednio oskarżonym P. P. i G. G. w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 31 marca 2017 roku w sprawie sygn. akt VIII K 149/16 uznał G. G. i P. P. w ramach czynów zarzuconych im w akcie oskarżenia za winnych tego, że w nieustalonym dniu, w grudniu 2013 r., nie później niż 13 grudnia 2013 roku w mieszkaniu nr (...) przy ul. (...) w W., działając wspólnie i w porozumieniu pobili A. K. w ten sposób, że przytrzymywali go, bili pięściami i kopali po całym ciele, przy czym działanie to narażało pokrzywdzonego na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, przy czym G. G. działał w ciągu pięciu lat po odbyciu w okresie od dnia 03.05.2008 roku do dnia 03.11.2009 roku część kary 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Giżycku z dnia 24.02.2009 roku w sprawie II K 15/09 między innymi za umyślne przestępstwo podobne z art. 224§2 k.k. w zw. z art. 226§1 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 57a k.k. z zastosowaniem groźby użycia przemocy, który to czyn wyczerpuje znamiona występku z art. 158§1 k.k. i za ten czyn G. G. na mocy art. 158§1 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k. wymierzył karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności, zaś P. P. na podstawie art. 158§1 k.k. wymierzył karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art. 63§1 k.k. na poczet orzeczonej wobec G. G. kary pozbawienia wolności zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia wolności oskarżonego od dnia 16 grudnia 2015 roku godz. 20:15 do dnia 02 grudnia 2016 roku godz. 13:00, zaś na poczet orzeczonej wobec P. P. kary pozbawienia wolności okres rzeczywistego pozbawienia wolności oskarżonego od dnia 11 grudnia 2015 roku godz. 06:55 do dnia 25 października 2016 roku godz. 10:30.

Wyrok ten w stosunku do oskarżonych G. G. i P. P. został zaskarżony wyłącznie apelacją wniesioną na niekorzyść oskarżonych przez prokuratora.

Prokurator na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. wyrokowi zarzucił obrazę przepisów postępowania karnego, tj. art. 4, art. 5§2, art. 7, art. 167, art. 366§1 i art. 410 k.p.k. poprzez nie wyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy wskutek niepełnego wykorzystania dowodów i nieprzeprowadzenie dowodu w postaci eksperymentu procesowego i zasięgnięcia opinii biegłego, mających na celu ustalenie czy w niniejszej sprawie mogło dojść do złamania żeber A. K. podczas wkładania ich do lodówki oraz w postaci opinii biegłego odnośnie ogólnego stanu zdrowia A. K. przez jego pobiciem przez oskarżonych G. G. i P. P. a zwłaszcza tego, czy cierpiał on na schorzenia mogące skutkować jego nagłym zgonem, skutkującą błędem w ustaleniach faktycznych, który miał wpływ na treść zapadłego orzeczenia, polegającą na przyjęciu, wbrew zebranemu materiałowi dowodowemu, niezgodnie z zasadami logicznego rozumowania i doświadczeniem życiowym, że materiał dowodowy pozwala jedynie na przyjęcie, iż działanie oskarżonych polegające na przytrzymywaniu A. K. przy ścianie i biciu pięściami, kopaniu go, duszeniu wyczerpały dyspozycje z art. 158§1 k.k., podczas gdy pełna prawidłowa ocena zgromadzonego materiału dowodowego prowadzić musi do stwierdzenia, że oskarżeni popełnili przestępstwo tzw. „pobicia ze skutkiem śmiertelnym”, to jest czym kwalifikowany z art. 158§1 k.k. w zw. z art. 158§3 k.k.

W konkluzji prokurator wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez orzeczenie, że oskarżeni G. G. i P. P. dopuścili się zarzuconego im w akcie oskarżenia czynu polegającego na tym, że w nieustalonym dokładnie dniu, pomiędzy 10 a 30 grudnia 2013 r. w mieszkaniu nr (...) przy ul. (...) w W., działając wspólnie i w porozumieniu pobili A. K. w ten sposób, że dusili go oraz bili pięściami i kopali po całym ciele w następstwie czego spowodowali jego śmierć, przy czym G. G. działał w ciągu pięciu lat po odbyciu w okresie od dnia 03.05.2008 roku do dnia 03.11.2009 roku część kary 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Giżycku z dnia 24.02.2009 roku w sprawie II K 15/09 między innymi za umyślne przestępstwo podobne z art. 224§2 k.k. w zw. z art. 226§1 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 57a k.k. z zastosowaniem groźby użycia przemocy, za który to czyn

została wymierzona kara 6 miesięcy pozbawienia wolności, tj przestępstwa kwalifikowanego w przypadku P. P. z art. 158§1 k.k. w zw. z art. 158§3 k.k., a w przypadku G. G. z art. 158§1 k.k. w zw. z art. 158§3 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k. i wymierzenie G. G. za ten czyn kary 12 lat pozbawienia wolności a P. P. kary 5 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

W przypadku gdyby Sąd nie podzielił powyższego zarzutu i nie uwzględnił wniosku o zmianę wyroku w zakresie opisu i kwalifikacji czynu przypisanego oskarżonym G. G. i P. P. oraz wymierzenie im kary adekwatnej do tego czynu kary, na podstawie art. 438 pkt 4 k.p.k. prokurator wyrokowi zarzucił:

- rażącą niewspółmierność kar orzeczonych w stosunku do G. G. i P. P., polegającą na wymierzeniu im kary jednego roku pozbawienia wolności w przypadku G. G. i ośmiu miesięcy pozbawienia wolności w przypadku P. P., podczas gdy znaczny stopień społecznej szkodliwości przypisanego im czynu i względy indywidualno – prewencyjne, a zwłaszcza wymagania co do społecznego oddziaływania sankcji karnej, wskazują na konieczność zastosowania wobec oskarżonych kar pozbawienia wolności w maksymalnym wymiarze to jest kary czterech lat i sześciu miesięcy pozbawienia wolności w przypadku G. G. i kary trzech lat pozbawienia wolności w przypadku P. P..

Podnosząc tak sformułowany zarzut alternatywny prokurator wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez wymierzenie G. G. na podstawie art. 158§1 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k. kary czterech lat i sześciu miesięcy pozbawienia wolności oraz wymierzenie P. P. na mocy art. 158§1 k.k. kary trzech lat pozbawienia wolności.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 22 grudnia 2017 roku prokurator poparł zarzuty z apelacji wyłącznie w części dotyczącej niewspółmierności kary.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że wobec popierania przez prokuratora tej części pisemnej skargi odwoławczej, która oparta o art. 438 pkt 4 k.p.k. de facto kwestionowała jedynie kary orzeczone wobec oskarżonych jako rażąco niewspółmiernie surowe – niezbędna jest uwaga, że przepisy Kodeksu postępowania karnego traktują środek odwoławczy – w aspekcie możliwości wycofania go – jako niepodzielną całość. Równocześnie jednak Kodeks postępowania karnego nie zawiera przepisów uniemożliwiających skarżącemu możliwość dokonania jego modyfikacji przez jego ograniczenie po upływie terminu zaskarżenia. Tym samym biorąc pod uwagę, że skoro pisemna skarga odwoławcza zaskarżała wyrok w całości na niekorzyść oskarżonych, zaś oświadczenie prokuratora złożone na rozprawie odwoławczej redukuje zarzuty odwoławcze i ogranicza zakres zaskarżenia poprzez popieranie wyłącznie tych, które skierowane są co do wymiaru kary orzeczonej wobec oskarżonych – wobec treści art. 433§1 k.p.k. i art. 447 § 1-3 k.p.k. oraz art. 434 §1 k.p.k. – w konsekwencji uznać należy, że Sąd odwoławczy zwolniony jest z obowiązku ustosunkowania się do tych zarzutów, które zostały cofnięte.

Równocześnie Sąd Apelacyjny stwierdza, że kontrola zaskarżonego orzeczenia poza granicami tak zmodyfikowanego środka odwoławczego nie wykazała zaistnienia bezwzględnych przyczyn odwoławczych z art. 439 k.p.k. lub okoliczności o których mowa w art. 440 k.p.k.

Stwierdzić należy, że w zakresie w jakim apelacja wywiedziona przez prokuratora kwestionuje wymiar orzeczonych wobec oskarżonych kar pozbawienia wolności jest co do zasady zasadna i dlatego skutkować musiała zmianą zaskarżonego wyroku. Istotnie bowiem Sąd Okręgowy wydając skarżone orzeczenie nie uwzględnił w sposób prawidłowy dyrektyw wymiaru kary określonych w art. 53 k.k. Orzeczenie o karach dotyczących przestępstwa z art. 158§1 k.k. przypisanego w skarżonym wyroku oskarżonemu P. P. oraz G. G. (odpowiadającemu w warunkach art. 64§1 k.k.) jest rażąco niewspółmierne do stopnia winy, szkodliwości czynu przypisanego oskarżonym oraz nie spełnia wymogów tak prewencji ogólnej, jak i indywidualnej.

Podzielić należy pogląd skarżącego, że Sąd I instancji dostrzegając szereg okoliczności obciążających, które wziął pod uwagę przy ustalaniu wysokości kary pozbawienia wolności wymierzonej oskarżonym i znajdując jedyną okoliczność łagodzącą mającą wpływ na wymiar kary, tj. dobrowolne odstępstwo od bicia pokrzywdzonego A. K. – nie tylko nie uwzględnił okoliczności związanych z przebiegiem inkryminowanego zdarzenia, ale także pominął okoliczności

związane z dotychczasową karalnością oskarżonych co powoduje, że stopień społecznej szkodliwości czynu był znaczny i względy indywidualno – prewencyjne wskazują na konieczność orzeczenia kar w innym, wyższym wymiarze. Niewątpliwie w przekonaniu Sądu Apelacyjnego jedną z okoliczności decydujących o wymiarze kar orzeczonych wobec oskarżonych obok stopnia zawinienia każdego z oskarżonych winien być stopień społecznej szkodliwości czynu. Zgodnie z treścią art. 115§2 k.k. przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu należy mieć na uwadze rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia. Sąd Okręgowy trafnie wskazał, że waga, rodzaj oraz elementarny charakter dóbr, w które oskarżeni godzili przemawiają za uznaniem, że czyn popełniony przez oskarżonych cechował wysoki stopień społecznej szkodliwości. Niemniej wymierzone oskarżonym kary pozbawienia wolności rażą łagodnością w sytuacji, gdy sprawcy działali w stanie nietrzeźwości (co zawsze jest okolicznością obciążającą), niewątpliwie w przewadze liczebnej oraz bez powodu. Zachowania oskarżonych – zwłaszcza oskarżonego G. G. – cechowała agresja. Ponadto oskarżeni byli wcześniej karani – w tym oskarżony G. G. odpowiadał w warunkach art. 64§1 k.k. Z tych względów, biorąc pod uwagę te same okoliczności obciążające i łagodzące, które dostrzegł Sąd Okręgowy, nadając im właściwą rangę, Sąd Apelacyjny uznał, że karą sprawiedliwą wobec oskarżonego G. G. jest kara w wymiarze 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, zaś wobec oskarżonego P. P. kara 2 lat pozbawienia wolności. Niezbędnym zatem stała się zmiana wyroku i orzeczenie wobec oskarżonych kar, które realizując dyrektywy prewencji indywidualnej poprzez kary będą oddziaływały na sprawców wychowawczo i zapobiegawczo, tak by nie powrócili na drogę przestępstwa.

Na podstawie art. 63§1 k.k. na poczet orzeczonych wobec oskarżonych kar pozbawienia wolności Sąd Apelacyjny zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie oskarżonego G. G. od dnia 16 grudnia 2015 roku do dnia 2 grudnia 2016 roku, zaś oskarżonego P. P. od dnia 11 grudnia 2015 roku do dnia 25 października 2016 roku.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku rozstrzygając nadto o kosztach sądowych i kosztach za obronę z urzędu.